

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2016

Anna Charvátová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Anna Charvátová

**Rámcování EU v období voleb do
Evropského parlamentu v roce 2014**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Anna Charvátová**

Vedoucí práce: **Mgr. Roman Hájek**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

CHARVÁTOVÁ, Anna. *Rámcování EU v období voleb do Evropského parlamentu v roce 2014*. Praha, 2016. 42 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Roman Hájek.

Abstrakt

Rámcování je jedním z důležitých konceptů mediálních studií, novináři totiž rámce využívají při tvorbě zpráv. Usnadňují tak svým publikům percepci zpráv a orientaci v nich. V mediální produkci mohou však novináři tvořit rámce ve zprávách i nevědomě – jsou ovlivňováni svými názory na dané události nebo tím, pro jaké mediální organizace pracují. Rámce, které novináři při tvorbě zprávy použijí, ale nemusí jejich publika vnímat stejně – jsou také ovlivněna svými názory a okolním prostředím.

Cílem této práce bylo pomocí kvalitativní analýzy zjistit, jaké rámce používaly tři české zpravodajské týdeníky – Respekt, Reflex a Týden – v článcích, kde informovaly o Evropské unii v kontextu voleb do Evropského parlamentu, kdy se média věnovala EU víc, než je obvyklé. Cílem analýzy bylo také zjistit, jak autoři tyto rámce konstruovali. Analýza odhalila celkem šest rámců, které jsem nazvala: Nejistá budoucnost EU, Nezáměr Čechů o EU, Absurdní nařízení EU, Nutná byrokracie EU, Důležitost Evropského parlamentu a europoslanců a Neefektivita europoslanců. V týdenících naprosto převládaly rámce s negativním vyzněním. Autoři využíval jako nástrojů rámcování především titulků a podtitulků. Výběr zdrojů nehrál při konstrukci rámců velký vliv, větší význam měl zvolený slovník a opakování slov v textu.

Abstract

Framing is one of the important concepts of media studies. That is because the journalists use framing as they create news. Framing makes it easier for their audiences to perceive the news and to understand it better. In media production framing occurs

mostly because of the fact that journalists are affected by their opinions or by the organizations that they work for. Even the recipients doesn't have to perceive the news same way as the author – they are also affected by their opinions and his environments.

The goal of this thesis was to find out how three Czech journals – Respekt, Reflex and Týden - framed European Union during the European Parliament elections 2014. In that period media informs about EU more than usual. Another goal was to find out how journalist constructed these frames. Qualitative analysis revealed six frames, which I named: Uncertain future of the EU, Lack of interest of Czechs for the EU, Absurd regulations of the EU, Necessary bureaucracy of the EU, Relevancy of the European parliament and European MPs and Inefficiency of European MPs. In analyzed journals prevailed negative frames over positive ones. As tools of framing authors used mostly headlines and captions. Selection of sources wasn't as important as choice of vocabulary and repetition of words in texts.

Klíčová slova

rámcování, rámeček, Evropská unie, Evropský parlament, volby

Keywords

framing, frame, European Union, European parliament, elections

Rozsah práce: 54 641 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 12. května 2016

Anna Charvátová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu práce Mgr. Romanu Hájkovi za hodnotné rady a za trpělivost a úsilí, které během vedení této práce vynaložil.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Anna Charvátová

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2012/2013

E-mail diplomantky/diplomanta:

charv.anna@gmail.com

Studijní obor/forma studia:

Mediální studia/kombinovaná

Předpokládaný název práce v češtině:

Rámcování EU v období voleb do Evropského parlamentu v roce 2014

Předpokládaný název práce v angličtině:

Framing of the EU during the European Parliament elections 2014

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2014/2015

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Vzhledem k členství v Evropské unii je tato organizace předmětem zájmu českých médií. Dlouhodobě se ale objevuje kritika, že média o EU informují nevyváženě a věnují se spíše zástupným problémům. V období voleb do Evropského parlamentu se však zájem o EU prohlubuje a média se dostávají i k jiným tématům. Tím pádem lze očekávat i jiný charakter informování o EU. Cílem této práce je analyzovat způsoby rámcování Evropské unie právě v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu, jež proběhly v květnu 2014. Soustředím se na tři zpravodajské týdeníky v ČR – Týden, Respekt a Reflex. Vzhledem k tomu, že týdeníky na rozdíl od denního tisku nepřinášejí jen denní zpravodajství, ale rovněž názorově vyhraněné materiály, očekávám, že paleta nabízených rámců by v nich mohla být odlišná – a pestřejší.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod
2. Teoretická východiska – kapitola shrnuje základní teoretická východiska práce, pojednává o současném obrazu EU v médiích. Dále se věnuje vztahu Čechů k EU a v poslední řadě nastiňuje základy metody rámcování.
  - 2.1. Konstrukce EU v médiích
  - 2.2. Česká republika v EU
  - 2.3. Framing mediálních obsahů a rámcování EU
3. Metodologie – v první části se kapitola věnuje způsobu aplikace výzkumné metody. V další části jsou charakterizovány vybrané týdeníky.
  - 3.1. Způsob aplikace framingu
  - 3.2. Charakteristika výzkumného vzorku
4. Kontext voleb do Evropského parlamentu 2014
5. Analýza a interpretace získaných dat
6. Závěr

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Období analýzy jednotlivých týdeníků jsem určila tak, aby poskytlo dostatečný pohled na zkoumané téma. Mohu předpokládat, že více článků o EU bude v období před samotnými volbami, zatímco po volbách se dá očekávat, že zájem rychle opadne. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla analyzovat dva měsíce před událostí a dva týdny po ní. (23. 3. 2014 – 6. 6. 2014)

Respekt. Praha: R-PRESSE, spol. s r.o. ISSN 0862-6545.

Reflex: společenský týdeník. Praha: Ringier ČR. ISSN 0862-6634.

Týden: zpravodajský týdeník. Praha: Sebastian Pawlowski, Mediacop s. r. o. ISSN 1210-9940

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Kvalitativní obsahová analýza – rámcování

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

VREESE, C. H. de. *Framing Europe: television news and European integration*. 2. ed. Amsterdam: Spinhuis, 2005. ISBN 90-558-9234-3.

- Kniha se zaměřuje na základní teorii framingu. Popisuje jednotlivé rámce, vliv a typologii jednotlivých rámců v souvislosti s Evropou a Evropskou unií.

D'ANGELO, Paul a Jim A KUYPERS. *Doing news framing analysis: empirical and theoretical perspectives*. London: Routledge, 2010, xiv, 376 p. LEA's communication series. ISBN 04-159-9236-2.

- Tato kniha je průvodcem při rámcování, věnuje se tomu, co rámce jsou, jak je v textu vyhledat a jak je analyzovat. Jednotlivé kapitoly reflektují vlastní empirické výzkumy.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7367-485-4.

- Příručka je standartní učebnicí metody kvalitativního výzkumu u nás. Zaměřuje se na kvalitativní metody sběru dat, jejich kódování, vyhodnocování a interpretaci.

GOFFMAN, Erving. *Frame analysis: an essay on the organization of experience*. Northeastern University Press ed. Boston: Northeastern University Press, 1986, xviii, 586 p. ISBN 09-303-5091-X.

- E. Goffman je autorem teorie rámcování. Ve své knize formuluje základní pravidla a rysy této teorie.

KURAS, Benjamin. *Evropa snů a skutečností*. Vyd. 1. Praha: Baronet, 2007. ISBN 80-721-4971-7.

- Zamyšlení nad současností i budoucností Evropy založené na konkrétních případech od českého publicisty a významného euroskeptika.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

CHARVÁT, Jan. *Volby do Evropského parlamentu 2009 v agendě deníků Lidové noviny a Právo*. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova.

PEROUTKOVÁ. *Obráz Evropské unie: Mediální pokrytí voleb do Evropského parlamentu*. Brno, 2011. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

Datum / Podpis studenta/ky

4. 6. 2014

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Při zpracování tezí jsme probírali nutnost najít a přihlásit se k jedné z mnoha konceptualizací framingu. Stejně tak jsme po dohodě nechali otevřenou velikost vybraného vzorku a to, zda budou analyzovány jak běžné články, tak komentáře.

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Doporučoval bych nahlédnout do titulů souvisejících s problematikou sociální konstrukce reality (Berger, Luckmann: Sociální konstrukce reality).

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Mgr. Roman Hájek

4. 6. 2014 .....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

ÚVOD.....	3
1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	5
1.1 <i>EU a její historie.....</i>	5
1.1.1 <i>Evropský parlament.....</i>	6
1.1.2 <i>Volby do Evropského parlamentu.....</i>	7
1.2 <i>Česká republika v EU.....</i>	7
1.2.1 <i>Vztah české veřejnosti k EU.....</i>	8
1.2.2 <i>Euroskepticismus.....</i>	10
1.3 <i>Framing mediálních obsahů a rámcování EU.....</i>	12
1.3.1 <i>Framing mediálních obsahů.....</i>	12
1.3.2 <i>Rámcování EU.....</i>	14
2. METODOLOGIE.....	16
2.1 <i>Způsob aplikace framingu.....</i>	16
2.1.1 <i>Cíle výzkumu.....</i>	16
2.1.2 <i>Výzkumné otázky.....</i>	16
2.1.3 <i>Způsob sběru dat.....</i>	17
2.2 <i>Charakteristika výzkumného vzorku.....</i>	18
2.2.1 <i>Respekt.....</i>	18
2.2.2 <i>Reflex.....</i>	18
2.2.3 <i>Týden.....</i>	18
3. KONTEXT VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ROCE 2014..	19
3.1 <i>Výsledky voleb v Evropě.....</i>	19
3.2 <i>Výsledky voleb v ČR.....</i>	20
4. RÁMCOVÁNÍ EU V KONTEXTU VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU VE VYBRANÝCH TÝDENÍCÍCH.....	21
4.1 <i>Rámec nejisté budoucnosti EU.....</i>	21
4.2 <i>Rámec nezájmu Čechů o EU.....</i>	23
4.3 <i>Rámec absurdních nařízení EU.....</i>	24
4.4 <i>Rámec nutné byrokracie EU.....</i>	25
4.5 <i>Rámec důležitosti Evropského parlamentu a europoslanců.....</i>	25
4.6 <i>Rámec neefektivity europoslanců.....</i>	26
ZÁVĚR.....	29
SUMMARY.....	31
POUŽITÁ LITERATURA.....	33
ANALYZOVANÉ ČLÁNKY.....	38
<i>Respekt.....</i>	38
<i>Reflex.....</i>	39

<i>Týden</i>	40
SEZNAM PŘÍLOH	42
PŘÍLOHY	42

Úvod

Rámcování (framing) je jedním z důležitých konceptů mediálních studií. Víme, že každý jednotlivec, který vnímá nějakou událost, má tendenci tuto událost vnímat z určitého pohledu, v kontextu nějakého primárního rámce. Toto primární rámcování probíhá nevědomě. Funguje tak, že jedinec v mysli vykresluje a zvýrazňuje určité aspekty skutečnosti, které by jinak tolik výrazné nebyly. Pro někoho by nemusely být výrazné vůbec. Tyto rámce mohou být určeny systémem různých entit, předpokladů a pravidel. Jiné naopak nemají žádný konkrétní tvar a rozměr – ty poskytují spíše přístup k problému, nabízejí způsob, jak na věc pohlížet. (Goffman, 1986)

Rámcování využívají i novináři při tvorbě zpráv. Dělají to proto, aby svým čtenářům usnadnili čtení zpráv a orientaci v nich i proto, že jsou ovlivněni svými názory na dané události. Ovlivněni jsou také tím, jaké jsou jejich hodnoty a normy nebo tím, pro jakou mediální organizaci pracují a jaké je její postavení na trhu. (de Vreese, 2005)

To, že novinář použije ve zprávě nějaký rámec, ještě neznamená, že stejný rámec bude vnímat i příjemce. Rámcování, které příjemce nevědomky provádí, je totiž ovlivněno prostředím a kulturou, ve které se nachází, a která se může lišit od prostředí a kultury novináře. (Entman, 1993)

Rámcování se jako důležitá oblast komunikačního výzkumu rychle rozvíjí. Velké množství výzkumů o rámcování se soustředí na to, jak politici a další strany využívají pomocí rámců novináře k tomu, aby veřejnosti sdělili svůj pohled na určité problémy a určitá témata. (D'Angelo a Kuypers, 2010)

V této práci se zaměřuji na to, jak je rámcována Evropská unie ve třech českých zpravodajských týdenících – Respektu, Reflexu a Týdnu. Týdeníky jsem vybrala proto, že na rozdíl od běžného denního tisku nepřinášejí jen klasické zprávy (které navíc v denním tisku usilují o neutralitu a objektivitu), ale názorově vyhraněné články, u nichž lze předpokládat pestřejší a zajímavější výskyt rámců.

Evropská unie poutá pozornost českých médií, dlouhodobě se ale objevuje kritika, že média o Unii informují nevyváženě a věnují se spíše zástupným problémům. Často jsou informace o EU redukovány na neúspěchy Unie a na podle médií přebytné a někdy až absurdní nařízení a regulace ze strany Unie. V roce 2014 tento zájem médií výrazně umocnily dvě skutečnosti – desetileté výročí našeho členství v Unii, které mnohé autory donutilo zhodnotit náš dosavadní vývoj v EU, a volby do Evropského parlamentu.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jaké rámce používaly týdeníky v článcích, kde informovaly o Evropské unii právě v kontextu voleb do Evropského parlamentu, kdy se média věnovala EU více, než je obvyklé. Cílem výzkumu bylo také zjistit, jak autoři tyto rámce konstruovali.

Na tomto místě bych chtěla představit odchylky oproti původním tezím. Kromě rozpracování původní předpokládané struktury práce jsem sloučila kapitoly Konstrukce EU v médiích a Rámcování EU – vzhledem k tomu, že se jedná o tematicky blízké kapitoly. Dále jsem změnila pořadí některých kapitol, aby na sebe lépe navazovaly a práce byla systematičtější.

1. Teoretická východiska

Tato kapitola shrnuje základní teoretická východiska práce. Pojednává o historii a zásadách Evropské unie, dále se věnuje Evropskému parlamentu. Stručně rozebírá i konstrukci Unie v médiích. Následně nastiňuje vztah České republiky a jejích občanů k Evropské unii a shrnuje základní postoje k EU.

1.1 EU a její historie

Evropská unie (EU) je hospodářské a politické uskupení 28 evropských států, které v rámci tohoto uskupení spolupracují v hospodářské a politické oblasti. Má základy právního státu – veškerá její činnost se odvíjí od smluv, se kterými musí státy vyslovit demokratický a dobrovolný souhlas. Dala vzniknout společné evropské měně – euru. Vytváří jednotný evropský trh, díky ní byly zrušeny hraniční kontroly mezi většinou států EU.

Uskupení se začalo formovat po 2. světové válce – v roce 1950 započalo hospodářské a politické sblížení evropských zemí v rámci Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), jehož cílem bylo zajistit trvalý mír. Mezi zakládající státy patřily: Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. V roce 1957 bylo na základech ESUO založeno Evropské hospodářské společenství (EHS). V 60. letech zavedly země EHS bezcelní zónu. Zavedly také společnou kontrolu produkce potravin. V roce 1973 se ke společenství připojily další tři země – Dánsko, Irsko a Spojené Království. O šest let později mohli poprvé občané států volit přímo poslance Evropského parlamentu. V roce 1981 se ke společenství připojilo Řecko a o pět let později přistoupily Španělsko a Portugalsko. V roce 1993 dokončilo společenství budování „jednotného trhu“, který byl založen na čtyřech svobodách - volném pohybu zboží, služeb, osob a peněz. Ve stejném roce se také uskupení přejmenovalo na Evropskou unii. O dva roky později se k Unii přidali další tři členové – Finsko, Rakousko a Švédsko. V roce 2004 se k EU připojilo 10 českých zemí včetně České republiky, o tři roky později se připojily další dva státy. V roce 2008 na EU dolehla ekonomická krize, která vedla k další hospodářské spolupráci mezi zeměmi EU. (europa.eu, 2016a; europa.eu, 2016b)

Jednou z hlavních hodnot Evropské unie je tzv. *jednota v mnohosti*. Ta spočívá v tom, že se suverénní členské země EU části své suverenity dobrovolně vzdávají. Díky tomu ale získávají sílu a bezpečnost spojenou s členstvím ve velké instituci. O některých záležitostech je tedy hlasováno a rozhodováno na nadnárodní úrovni. Evropská unie je unikátní systém, mezi federací a volným systémem mezivládní spolupráce. V EU existuje volný trh se zbožím a službami, který zahrnuje všech 28 států a více než 500 milionů občanů. Pro dosažení větší efektivity EU zavedla jednotnou měnu, která se momentálně používá v zemích tzv. eurozóny. Evropská unie si uvědomuje vlastní zodpovědnost, proto je největším poskytovatelem humanitární pomoci a také stojí v čele boje proti změnám klimatu. Za jeden z hlavních úkolů do budoucna považuje EU rozvoj společné zahraniční politiky, která významně přispěje šíření evropských hodnot. (Generální ředitelství pro komunikaci, 2014)

1.1.1 Evropský parlament

Evropský parlament je zákonodárným orgánem EU. Jeho poslanci jsou voleni každých pět let, přímo občany Unie, jež jsou starší 18 let. Jeho oficiálním sídlem je Štrasburk, kde EP zasedá od svého vzniku. Občasně zasedá také v Bruselu. Má tři hlavní funkce – legislativní, dozorčí a rozpočtovou. Jeho legislativní funkce spočívá zejména ve schvalování právních předpisů EU, rozhoduje také například v otázkách mezinárodních dohod. Jeho dozorčí funkce spočívá v kontrole demokratických principů států EU, volí také předsedu Evropské komise, která je výkonným orgánem EU. Schvaluje také její složení. Spolu s Radou Evropské unie¹ sestavuje rozpočet EU. (europa.eu, 2016c; europa.eu, 2016d)

„Evropský parlament je významným fórem pro politické debaty a rozhodování na unijní úrovni. Poslance Evropského parlamentu volí přímým způsobem voliči ve všech členských státech, aby tak byly v legislativním procesu EU zastoupeny zájmy obyvatel a aby se zajistilo, že jiné orgány či instituce EU budou pracovat podle demokratických zásad.

Postupem času získal Parlament díky změnám evropských smluv značně legislativní a rozpočtové pravomoci, které mu umožňují rozhodovat spolu se zástupci vlád členských států v Radě o tom, jakým směrem se bude ubírat evropský projekt. V rámci

---

¹ Rada Evropské Unie se skládá z ministrů vlád všech zemí EU podle toho, jaká oblast politiky se projednává. Koordinuje politiky jednotlivých zemí EU. (europa.eu, 2016e)

tohoto rozhodování Parlament usiluje o podporu demokracie a lidských práv, a to nejen v Evropě, ale i ve světě.“ (europarl.europa.eu, 2016a)

1.1.2 Volby do Evropského parlamentu

Své zástupce do Evropského parlamentu volí občané Evropské unie každých pět let. Volební postupy se mohou v jednotlivých státech Unie lišit, základní prvky jsou ale společné. Křesla jsou jednotlivým zemím přidělována podle počtu obyvatel každé země, přičemž menším zemím je přiděleno několik křesel navíc, než by měly mít podle základního výpočtu. Při volbě europoslanců by mělo být uplatněno poměrné zastoupení, konkrétní podmínky si však udávají státy samy.

Ve volbách mohou kandidovat národní politické strany, je ale obvyklé, že se po zvolení zapojí do nadnárodní politické skupiny. *„Většina národních stran se sdružuje v celoevropských politických skupinách, takže jednou z nejdůležitějších otázek při sčítání hlasů je, která z těchto skupin bude mít největší vliv v následujícím volebním období.*“ (europarl.europa.eu, 2016b)

1.2 Česká republika v EU

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá rámcováním Evropské unie v českých týdenících, je na tomto místě vhodné zmínit kontext členství a vztahu České republiky vzhledem k Unii. ČR podala oficiální žádost o členství v Evropské unii v roce 1996. O rok později podala Evropská komise návrh na rozšíření Unie o státy východní Evropy s názvem Agenda 2000, jehož součástí byly posudky na 10 kandidátských zemí včetně ČR. Posudek na Českou republiku byl obecně pozitivní, i když poukazyval na některé nedostatky, které musela ČR před vstupem napravit. Proces rozšiřování byl oficiálně zahájen v březnu roku 1998. Příprava jednotlivých států včetně ČR byla monitorována Evropskou komisí. ČR musela během tohoto procesu například přizpůsobit svůj právní řád řádu Unie.

V dubnu 2003 byla představiteli EU a ČR podepsána Smlouva o přistoupení, kterou poté muselo ratifikovat všech 15 tehdejších států Unie, což se později stalo. Čeští občané o vstupu do EU rozhodli v referendu, jež se uskutečnilo v červnu 2003. Pro vstup do Unie tehdy hlasovalo 77,33 procenta lidí, volební účast dosáhla 55, 21 procent. Smlouva o přistoupení vešla v platnost 1. ledna 2004 a Česká republika se tímto dnem stala plnoprávným členem Evropské unie. (ec.europa.eu, 2012)

1.2.1 Vztah české veřejnosti k EU

Budeme-li vycházet z předpokladu, že mediální reflexe určité problematiky a názory veřejnosti na tuto problematiku se vzájemně ovlivňují (McQuail, 2009), je třeba brát v potaz vztah české veřejnosti k EU. Vztah Čechů k Unii je dlouhodobě spíše rezervovaný, jak vyplývá z výzkumů agentury STEM² (2014) a společnosti CVVM³ (2014). Čerpám z výzkumů z roku 2014, které zkoumaly vztah české veřejnosti k EU v přibližně stejném období, které jsem analyzovala v této práci. Výsledky byly agenturou STEM zveřejněny v březnu 2014, průzkum samotný se uskutečnil o měsíc dříve. Volby do Evropského parlamentu se konaly o tři měsíce později, v takto krátkém časovém období tedy nepředpokládám výraznou změnu názorů české veřejnosti. Průzkum se navíc okrajově dotýká i voleb do EP, což vysvětlím níže. Průzkum společnosti CVVM se uskutečnil na začátku dubna, výsledky byly zveřejněny 30. dubna.

Podle průzkumu STEMu mělo v únoru 2014 důvěru v Evropskou unii 34 procent Čechů. Evropskému parlamentu věřilo 30 procent dotázaných. Průzkum zachycuje i časový vývoj důvěry Čechů k EU a EP. Důvěra v Unii se od roku 1994 do roku 2010 pohybovala mezi 50 a 60 procenty, od roku 2011 ale oslabuje. Vývoj důvěry v Evropský parlament má podobný průběh jako vývoj důvěry v EU. V obou případech došlo k mírnému vzestupu v roce 2009, na počátku českého předsednictví v EU, a poté následoval pád, u důvěry v EP na 30 procent. (STEM, 2014)

Zkoumaným evropským institucím důvěřují spíše lidé mladší, s vyšším vzděláním, s lepším materiálním zajištěním a pravicově orientovaní. Výzkumníci dále zkoumali, jak se míra důvěry v EU a EP promítá do postojů ke květnovým volbám do Evropského parlamentu. Potvrdilo se, že lidé, kteří mají v EU a EP vyšší důvěru, častěji vědí, že se volby konají. (STEM, 2014)

Lidé, kteří mají v EU důvěru, jsou podle výsledků nejčastěji pro integraci EU, která však nesmí ohrozit naši národní suverenitu. Mezi lidmi, kteří EU nedůvěřují, výrazně nepřevažuje žádný z názorů. *„Čtvrtinovým podílem je zastoupen jak již uvedený názor, že integrace by měla proběhnout, ale neměla by ohrozit naši suverenitu, tak názor,*

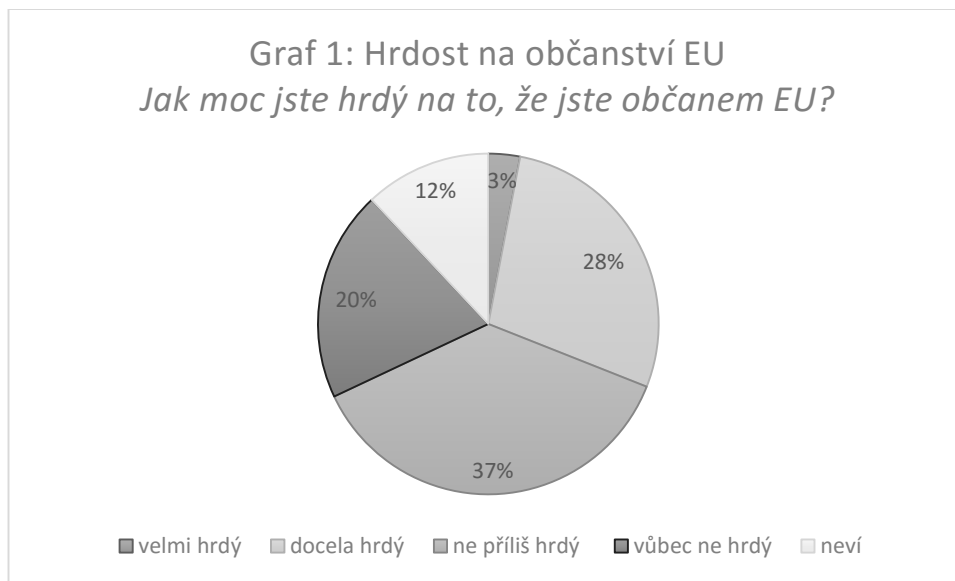
---

² Výzkum STEM byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 5. až 12. února 2014. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl soubor 1102 respondentů.

³ Výzkum CVVM byl proveden na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 15 let ve dnech 7. až 14. dubna 2014. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpověděl soubor 1027 respondentů.

že Evropská unie by měla zůstat především ekonomickou unií s volným pohybem osob a zboží, ale i názor, že EU by bylo nejlépe zrušit.“ (STEM, 2014, s. 5)

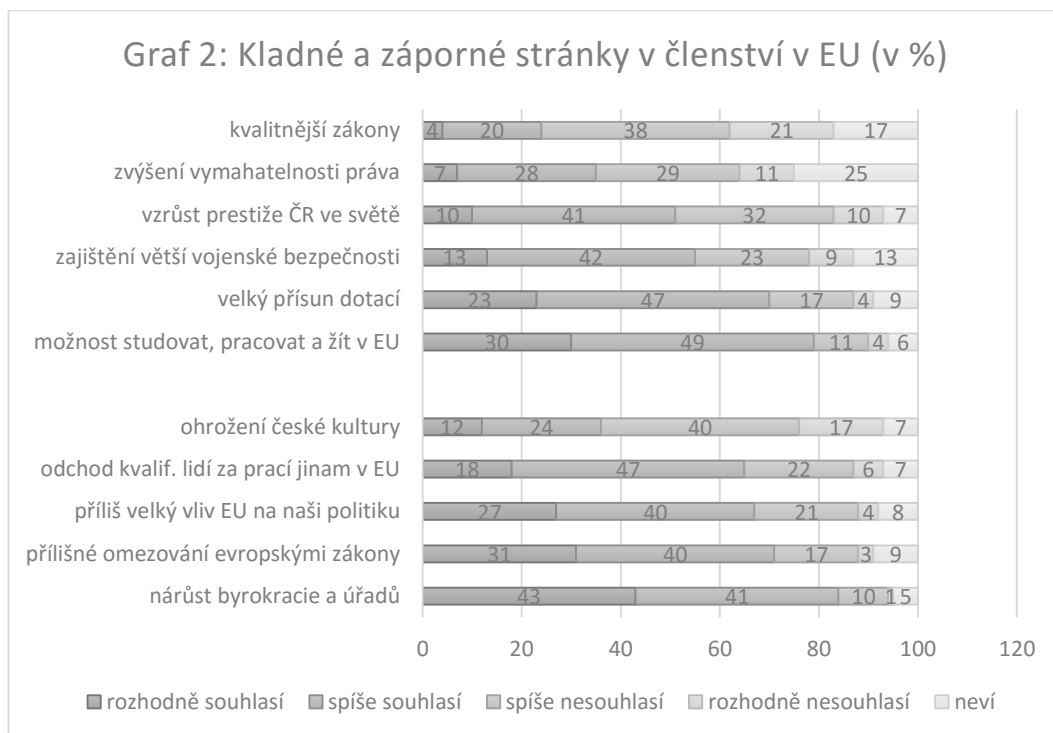
Průzkum společnosti CVVM (2014) se mimo jiné zabýval tím, jestli jsou Češi hrdí na příslušnost k Unii, jak často se čeští občané cítí jako občané EU, a jaké jsou kladné a záporné stránky členství v ČR a Evropské unii. Téměř třetina dotázaných pocituje hrdost v souvislosti s evropským občanstvím hrdí, z toho tři procenta odpověděla, že jsou „velmi hrdí“, 28 procent je docela hrdých. „Převažující postoj je však odlišný, téměř tři z pěti Čechů hrdost nepocítují.“ (CVVM, 2014, s. 2). Více podrobností je uvedeno v Grafu 1.

Zdroj: CVVM, 2014

Více než polovina obyvatel se cítí být kromě občanů České republiky také obyvateli Evropské unie. Jen 10 procent však tento pocit zažívá často, 43 procent se takto cítí někdy. Přes 40 procent se občany Unie necítí nikdy. Mladší lidé více než ostatní volí odpověď „často“, s přibývajícím věkem tyto pocity slábnou.

Lidé nejčastěji souhlasí s tím, že členství v EU přináší nárůst byrokracie a zřizování zbytečných úřadů. Mezi negativní aspekty také patří omezování evropskými zákony a příliš velký vliv na naši politiku. Za kladné považují Češi lepší možnost studia a práce, velký přísun dotací nebo zajištění větší vojenské bezpečnosti (CVVM, 2014). Podrobnosti jsou uvedeny v Grafu 2.

Zdroj: CVVM, 2014

1.2.2 Euroskepticismus

Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2014 bylo zvoleno více euroskeptických poslanců než kdy dříve. Přibližně třetina europoslanců se v roce 2015 hlásila k euroskepticismu nebo přímo k anti-evropským názorům. (Michailidou, 2015) Definicí euroskepticismu se zabývají Kopecký a Mudde (2002) ve své práci *The Two Sides of Euroskepticism*, kde mimo jiné zkoumají názory politických stran na EU. Definují dvě „dimenze“, ze kterých je možné podporu a skepticismus ve vztahu k EU zkoumat. První dimenzí je vztah k myšlenkám evropské integrace, která rozděluje „eurofilů“ a „eurofóby“ (Kopecký a Mudde, 2002, s. 301). „Eurofilové“ věří v klíčové myšlenky a zásady, na kterých EU stojí, věří ve sdruženou suverenitu států a v jednotný trh, v zásadě jim však nezáleží na tom, jak jsou tyto myšlenky uvedeny v praxi. „Eurofóbové“ naopak tyto myšlenky nepodporují, často jsou spíše proti nim. Do této pozice se mohou stavět z různých důvodů – mohou být nacionalisté, socialisté, nebo jednoduše proto, že v integraci rozdílných států v Unii nevěří a považují ji za směšnou. Druhou dimenzi představuje (ne)podpora samotné EU, která rozděluje názorové skupiny na „eurooptimisty“ a „europesimisty“ (Kopecký a Mudde, 2002, s. 302). „Eurooptimisté“ jsou spokojeni s tím, jak EU funguje a vyhovuje jim to, kam směřuje, „europesimisté“ naopak s tím, jak EU vypadá a jakým směrem se vyvíjí, nesouhlasí. Ne všichni ale

nesouhlasí se členstvím v Unii. Mohou podporovat i základní myšlenky EU, ale mají pocit, že se od nich současná Unie výrazně odklonila. Mohou také doufat, že EU změní k obrazu svému.

Z těchto dvou dimenzí vyplývají 4 typy vztahů k EU, pro které autoři používají označení „euroentuziastici“, „euroskeptici“, „euroodmítači“ a „europragmatici“ (Kopecký a Mudde, 2002, s. 302). „Euroentuziastici“, kteří podporují základní myšlenky EU a věří, že EU tyto myšlenky a zásady naplňuje, nebo brzy naplní, spojují „eurofilní“ a „eurooptimistické“ názory. „Euroskeptici“, kteří jsou zařazeni do „eurofilní“ a „europesimistické“ dimenze, také podporují základní myšlenky Unie, ale mají pocit, že se od Unie odklonila a jsou pesimističtí ohledně dalšího vývoje této instituce. „Euroodmítači“ kombinují „eurofóbní“ a „europesimistickou“ kategorii, odmítají jak základní principy EU, tak její integraci. Poslední kategorie „europragmatiků“ kombinuje „eurofóbní“ a „eurooptimistické“ názory – nepodporují tedy základní myšlenky Unie, ale podporují Unii samotnou. (Kopecký a Mudde, 2002)

	Eurofilové	Eurofóbové
<i>Eurooptimisté</i>	Euroentuziastici	Europragmatici
<i>Europesimisté</i>	Euroskeptici	Euroodmítači

Zdroj: Kopecký a Mudde, Two Sides of Euroskepticism, 2002

Nárůst euroskepticismu je možné pozorovat i v České republice. Výše zmíněný trvalý pokles důvěry naznačuje to, že Češi nemají problém se základními principy Unie (vždyť pro vstup v roce 2003 hlasovalo skoro 80 procent volících občanů), ale jsou zklamaní tím, jak se naše členství v instituci vyvíjelo a vyvíjí. O tomto jevu se zmiňuje i Benjamin Kuras (2007) v knize *Evropa snů a skutečností*. Čeští občané podle jeho názoru doufali, že vstupem do Unie završí přechod z Východu na Západ (z komunistické společnosti do demokracie), což se ale nestalo. Formou euroskepticismu může být podle Kurase (2007) také přehnaná „politická korektnost“⁴, kterou Unie vyžaduje, a Češi si ji zcela neosvojili. Na politické korektnosti stojí většina evropských zákonů a regulací. (Kuras, 2007)

⁴ Jev, při kterém jsou určitá pojmenování, které jsou považovány za urážlivá nebo neohleduplná vůči menšinám a menšinovým idejím.

1.3 Framing mediálních obsahů a rámcování EU

V této kapitole shrnuji, jak probíhá rámcování mediálních obsahů. V první části se zaměřuji na teorii a definici rámcování a na hlavní znaky této výzkumné metody. Dále se zaměřuji na popis a definici rámce a to, jak se v textu projevují. V druhé části kapitoly shrnuji základní rámce, které v souvislosti s Evropskou Unií novináři používají.

1.3.1 Framing mediálních obsahů

Novináři potřebují způsob, jak představit čtenářům a divákům příběh na limitovaném prostoru a v limitovaném čase. Důležitou roli při produkci zpráv má proto jejich rámcování. Novináři rámce používají ke zjednodušení toku zpráv a k tomu, aby takový tok zpráv byl pro čtenáře smysluplný. Slouží také k tomu, aby ve čtenáři/divákovi vyvolal a udržel zájem. Rámce představují pro reportéry a editory návod k tomu, jak strukturovat a organizovat zpravodajské příběhy. Zprávy jsou rámcovány také proto, aby získaly strukturu a aby měly pro diváka nebo čtenáře nějakou hodnotu. Rámec tak funguje pro novináře jako jakási šablona, do které informaci vloží tak, aby byla pro publikum přístupná a srozumitelná. (de Vreese, 2005)

„Rámcovat“ znamená podle Entmana (1993, s. 52) *„vnímat některé aspekty reality a učinit je významnějšími v textu, a touto cestou prosazuje definici nějakého problému/nějaké otázky, jeho interpretaci, morální zhodnocení nebo doporučit jeho řešení“*⁵. Rámce také mohou odvrátit pozornost od určitých témat. Rámcování jako metoda výzkumu zatím nemá žádnou obecně platnou definici, při výzkumu je ponechán velký prostor individuální interpretaci zkoumajícího. V minulých výzkumech si vědci definici rámců a rámcování vytvářeli a upravovali tak, aby se hodily do konkrétního výzkumu a výzkumných otázek (Entman, 1993; de Vreese, 2005). Většina studií, které tuto metodu k výzkumu používají, podle de Vreese (2005) využívá širší vysvětlení rámce od Gamsona a Modiglianiho (1989) ze studie *Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach*. Ta tvrdí, že rámec je *„centrální myšlenka nebo příběh textu, která poskytuje význam rozvíjejícímu se proudu událostí s tím, že tyto události spojuje“* (de Vreese, 2005, s. 52). Užší definice rámce je upravení významu textu

---

⁵ Jako jeden z příkladů uvádí Entman (1993) případ rámce „Studené války“, který dominoval americkým zprávám v jejím období (50.-90. léta 20. stol.). Tento rámec zdůrazňoval určité zahraniční události a události podobné občanským válkám v ostatních zemích jako „problémy“, identifikoval zdroj těchto problémů (komunističtí rebelové), nabídl morální soud (ateistická agrese) a vychválil určité řešení (podpora druhé strany Spojenými státy). (Entman, 1993, s. 52)

jednoduše pomocí změny slov a frází. Tato definice ale není schopna pojmut složitější komunikační situace. (de Vreese, 2005)

Rámec tedy má podle Entmana (1993, s. 52) čtyři základní funkce – „*definuje téma, interpretuje téma, učiní morální zhodnocení tématu a doporučí řešení, u kterého může zároveň předpovědět jeho důsledek*“, nemusí ale obsahovat všechny z těchto funkcí. Rámce mají v komunikačním procesu také alespoň 4 lokace – komunikátora sdělení, sdělení samotné, příjemce sdělení a prostředí, kterým sdělení prochází (které Entman nazývá „kulturou“⁶). Komunikující činí, při rozhodnutí co říct, vědomá i nevědomá rozhodnutí, při kterých jsou vedeni rámci, jež organizují jejich „*vnitřní hodnotový systém*“ (Entman, 1993, s. 52). Rámce v samotném sdělení se pak mohou projevat i přítomností i absencí určitých klíčových slov, frází, ustálených a stereotypních výrazů, vět, ale i přítomností nebo absencí zdrojů informací v textu. Rámce lze tedy určit tím, jací aktéři se ve zprávách vyskytují, jaký jazyk je v nich používán, a jak jsou informace v textu řazeny. Dohromady tyto faktory poskytují tematicky posílené shluky informací, faktů a hodnocení. (Entman, 1993)

Komunikátor, ať už vědomě či nevědomě, rámcuje sdělení s nějakým záměrem. Myšlení příjemce tyto rámce ale odrážet nemusí, stejně jako tento záměr nemusí ovlivnit jeho závěry. Přítomnost nějakého rámce v textu tedy negarantuje, co si bude příjemce myslet (Entman, 1993). Výzkumy, zabývající se tzv. nastolováním agendy⁷ II. řádu, ale potvrzují, že k tomu ve statisticky signifikantním množství případů dochází (McCombs, 2009).

Rámce mohou být ovlivněny například prostředím, ve kterém se jeden nebo druhý nachází. Zvýrazňují informaci i pomocí umístění slov, opakování slov, ale i pomocí sdružování těchto informací s kulturně známými symboly. Informace v textu může být velice výrazná také v případě, že se shoduje s existujícím schématem v příjemcově hodnotovém systému. Stejně může být myšlenka v textu pro příjemce nevýrazná. (Entman, 1989; Entman, 1993)

Rámec tedy určuje, jestli si většina lidí tématu všimne, jak ho pochopí a zhodnotí. Podle Entmana (1993) je velmi pravděpodobné, že rámce mají efekt na velkou část příjemců, není ale možné, aby ovlivnily celé publikum a všechna publika.

---

⁶ „*Kultura je zásobárnou běžně vyvolávaných rámců, kultura sama může být definována jako soubor běžných rámců, které se vyskytují v mluvě a myšlení lidí v sociální skupině*“ (Entman, 1993, s. 52, 53).

⁷ Podle teorie nastolování agendy jsou témata, na které je kladen velký důraz ve zprávách, postupem času veřejností vnímány jako důležité – „*agenda médií nastoluje veřejnou agendu*“ (McCombs, 2009, s. 30).

1.3.2 Rámcování EU

Hlavním zdrojem informací o Evropské unii jsou pro její občany masová média, zejména televize (de Vreese, 2005). V těchto médiích se ale o Unii jako instituci informuje velice málo (Gleissner a de Vreese, 2005). Je to dáno zejména tím, že čtenáři a diváci těchto médií mají o záležitosti týkající se Unie malý nebo vůbec žádný zájem. De Vreese (2005) uvádí, že nezájem těchto příjemců může být dán tím, že se evropské události vyvíjejí mnohem pomaleji, než události domácí.

Pokud média o EU informují, je to zejména z neutrálního nebo negativního pohledu (Geissner a de Vreese, 2005). Určitou roli hrají i zpravodajské hodnoty⁸, tj. mechanismus výběru událostí do zpráv, v němž mají negativní události obecně výraznější šanci se stát zprávou. Negativní zprávy jsou totiž mnohem jednoznačnější a pro novináře jednodušší ke zpracování. Negativní zprávy jsou také mnohem častěji neočekávané (Galtung a Ruge, 1965).

Obsahová analýza, kterou de Vreese (2005) provedl v Británii, Dánsku a Holandsku ukázala, že Evropská unie je rámcována nejčastěji buď v rámci ekonomickém, nebo v rámci konfliktu.

Oba tyto rámce mají podle de Vreese (2005) výrazný dopad na publika. De Vreese ve svém experimentálním výzkumu prokázal, že rámce dokážou změnit názory diváků například na rozšiřování Evropské unie. Účastníci výzkumu, kteří byly vystaveni zprávě s ekonomickým a konfliktním rámcem, po skončení experimentu vyjadřovali názory, které s konkrétním rámcováním souzněly. „*Například účastníci, kteří sledovali zprávu o rozšiřování Evropské unie v ekonomickém rámci, následně uváděli v souvislosti s rozšiřováním EU náklady, výhody a finanční dopady, které by rozšíření Unie mělo.*“ (de Vreese, 2005, s. 168).

Ve studii *In search of Europe: A cross-national comparative study of the European union in national television news* Jochena Petera a Claese de Vreese (2014) autoři srovnávají pokrytí politiky Evropské unie v britských, dánských, holandských, francouzských a německých zprávách. I podle této studie se zprávy Unii i její představitelům věnují jen minimálně. V případech, kdy se zprávy Unii nebo jejím představitelům věnovaly, byly však zprávy význačnější, než ostatní politické zprávy. K tomu, aby byla zpráva prezentována, přispěly podle autorů tři faktory. Zaprvé, zprávy

---

⁸ Kromě negativity patří mezi zpravodajské hodnoty frekvence, jednoznačnost, etnocentrismus, souznění, překvapení, kontinuita, variace, vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizace, negativita a práh pozornosti. (Galtung a Ruge, 1965)

o EU byly mnohem výrazněji prezentovány ve zprávách veřejných televizí. Tyto televize přikládaly zprávám o EU i větší důležitost. Zadruhé byly zprávy o Unii častěji vysílány v zemích, kde byla veřejnost více spokojená s „úrovní demokracie“. Autoři tento fakt vysvětlují tím, že pokud může občan EU nějakým (i nepřímým) způsobem zasahovat do směřování Unie, bude ho toto směřování více zajímat, a média o něm budou více informovat. Zatřetí je o Unii informováno více v období významných summitů EU. (Peter a de Vreese, 2004)

2. Metodologie

V této kapitole shrnuji způsob, jakým jsem rámce v jednotlivých článcích vyhledávala. Upřesňuji metodu, kterou jsem pro analýzu zvolila. Dále definuji cíl výzkumu, výzkumné otázky a způsob, jakým jsem články vyhledávala a třídila. V poslední části kapitoly poté stručně zmiňuji základní údaje o vybraných týdenících, ze kterých jsem se rozhodla články čerpat.

2.1 Způsob aplikace framingu

K metodě rámcování existují dva přístupy. Jeden je **deduktivní** – v textu výzkumník hledá rámce, které si předem stanovil na základě studia tématu a předvýzkumu a ověřuje, jestli se v textu vyskytují, nebo ne. Druhý přístup, který použiji i v této práci, je **induktivní** – rámce výzkumník stanoví během analýzy textů na základě znalosti tématu. (de Vreese, 2005; Parry, 2010) Návrh rámců a jejich témat tedy bude zcela určen obsahem dat (Hendl, 2016).

Pro analýzu dat jsem zvolila postup, který navrhuje Hendl (2016) při tematické analýze. Nejdříve jsem si zvolila data, která budu zkoumat, následně jsem data opět prozkoumala (tedy přečetla články) s cílem důkladně se s daty seznámit.

Při prvotní analýze textů jsem započala kódování dat. Zkoumala a dokumentovala jsem prvky, které se v textu opakovaly – ty jsem přiřazovala k sobě podle tematické příbuznosti. Kódy se během zkoumání začaly formovat do nadřazených témat – začaly se formovat první rámce, které jsem následně doplnila a definovala.

2.1.1 Cíle výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, jaké rámce se objevovaly v textech o Evropské unii, kde se věnovali zároveň i volbám do Evropského parlamentu, jak a čím byly tyto rámce tvořeny.

2.1.2 Výzkumné otázky

Ještě před samotnou analýzou jsem si stanovila tyto výzkumné otázky:

O1. Jaké rámce se v časopisech/textech vyskytují?

O2. Jak jsou jednotlivé rámce utvářeny?

2.1.3 Způsob sběru dat

Výzkumným vzorkem jsou články, které se týkají Evropské unie v kontextu voleb do Evropského parlamentu v roce 2014. Tyto články jsem dohledávala pomocí aplikace *Newton Media SEARCH*⁹. Období analýzy jednotlivých týdeníků jsem určila tak, aby poskytlo dostatečný pohled na zkoumané téma. Předpokládala jsem, že více článků o EU bude v období před samotnými volbami, zatímco po volbách se dá očekávat, že zájem o unii rychle opadne. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla analyzovat články z období dvou měsíců před událostí a dvou týdnů po ní, tedy období od 23. března 2014 do 6. června 2014. Jak už jsem uvedla dříve, zvolila jsem tři české zpravodajské týdeníky – Reflex, Respekt, Týden – to proto, že kromě denního zpravodajství přinášejí názorově vyhraněné materiály, tudíž by paleta rámců mohla být zajímavější a pestřejší. Články jsem vyhledávala pomocí klíčových slov, zkratk a sousloví:

1. EU
2. Evropská unie
3. EP
4. Evropský parlament
5. Evropské volby
6. Europarlament
7. Eurovolby

Z těchto článků jsem následně vybrala ty, které se týkaly Evropské unie a zároveň voleb do EP. Vynechala jsem články, které se týkaly jiných témat¹⁰. Vynechala jsem také články, které se týkaly českých a jiných kandidátů do europarlamentu, pokud Unii nijak nezmiňovaly. Do vzorku jsem nezahrnula také ankety a rozhovory, protože mě zajímaly zpravodajské texty, články a komentáře.

Respekt ve sledovaném období vydal 13 článků, které o Evropské unii informovaly v souvislosti s volbami do Evropského parlamentu. Reflex a Týden vydaly článků o něco méně – v Reflexu odpovídalo kritériím osm článků, v Týdnu také osm. Články v Reflexu a Týdnu jsou ale obecně delší než články v Respektu, předpokládala jsem tedy, že se v nich bude vyskytovat i více rámců. Celkem jsem tak analyzovala 29 článků.

---

⁹ Obsahuje plná znění zpráv tištěných periodik, internetu a doslovné přepisy zpravodajských a publicistických pořadů z TV a rozhlasu (Newton Media, 2016).

¹⁰ Například články o invazi Krymu, nebo o slovenských prezidentských volbách, které se Evropské unii také výrazně věnovaly.

2.2 Charakteristika výzkumného vzorku

2.2.1 Respekt

Týdeník Respekt vychází od roku 1990. Podle svých stránek se profiluje jako liberální, kritické médium. Šéfredaktorem je Erik Tabery. Současným vydavatelem je společnost Economia a.s., časopis vychází každé pondělí. Dvakrát do roka s ním vychází literární příloha a Fenomén Technologie. (webové stránky časopisu Respekt, 2016; webové stránky vydavatelství Economia, 2016) Podle dat z června 2014 byl jeho průměrný tištěný náklad (za červen 2014) 46.224 výtisků, průměrný prodaný náklad (za červen 2014) 33.757 výtisků. (ABC ČR¹¹; 2016)

2.2.2 Reflex

Dalším z českých zpravodajských týdeníků je Reflex. Vychází od roku 1990, každý čtvrtek. Současným vydavatelem je skupina Czech news center a.s. V roce 2014 byl šéfredaktorem Reflexu Pavel Šafr, který ale na začátku května 2014 na svou funkci rezignoval, po zbytek sledovaného období časopis šéfredaktora neměl. Reflex se označuje za časopis, který „se snaží odhalovat stylizaci a předstírání. Proto nikdy nebyl časopisem mainstreamu. Vždycky bude provokovat a vždycky bude někomu nepohodlný.“ (webové stránky časopisu Reflex, 2016) Podle dat z června 2014 byl jeho průměrný tištěný náklad (za červen 2014) 72.285 výtisků, průměrný prodaný náklad (za červen 2014) 57.438 výtisků. (ABC ČR; 2016)

2.2.3 Týden

Posledním ze zpravodajských časopisů je Týden, který vychází od roku 1994. Ředitelem redakce je Daniel Köppl. Současným vydavatelem je skupina Empresa Media a.s., týdeník vychází každé pondělí. Podle dat z června 2014 byl jeho průměrný tištěný náklad (za červen 2014) 56.155 výtisků, průměrný prodaný náklad (za červen 2014) 47.370 výtisků. (ABC ČR; 2016)

---

¹¹ Kancelář ověřování nákladů tisku (<http://www.abccr.cz/>).

3. Kontext voleb do Evropského parlamentu v roce 2014

Rok 2014 znamenal pro Evropskou unii zejména nutnost reakce na krizi ve východní Evropě. V listopadu 2013 vypukla politická krize na Ukrajině, jejímž vyvrcholením bylo nepodepsání asociační dohody EU s ukrajinským prezidentem Viktorem Janukovyčem. Prezident Janukovyč tehdy naznačil, že dohodu nepodepsal kvůli nátlaku Ruska. To do ulic přivedlo velké množství opozičních demonstrantů. Následné demonstrace vedly k pádu tehdejší proruské vlády. Na konci ledna 2014 došlo k převratu, při kterém Janukovyč utekl do Ruska. Rusko poté obsadilo Krym, který v březnu po referendu jeho obyvatel připojilo k Ruské federaci. EU na anexi reagovala sankcemi proti ruským představitelům.

1. ledna 2014 převzalo předsednictví Evropské unie na půl roku Řecko. Zároveň se Lotyšsko stalo 18. členem eurozóny. (Vývoj Evropské unie, 2014; Vývoj od roku 2000, 2014; Vývoj od roku 1996, 2014)

Evropský parlament měl od roku 2013 (vstup Chorvatska do EU) 766 poslanců. Tento počet se ale ve volbách v roce 2014 snížil na 751 poslanců. Křesla v Evropském parlamentu jsou rozdělována podle počtů obyvatel jednotlivých států – stát s vyšším počtem obyvatel má v parlamentu více křesel. Žádný členský stát nesmí mít méně než šest a více než 96 křesel. Volby v roce 2014 byly také prvními volbami od schválení Lisabonské smlouvy – dokumentu, který dal Evropskému parlamentu nové pravomoci a posílil jeho činnost. (mvr.cz, 2011; ec.europa.eu, 2016)

„Jedna ze zásadních změn, které Lisabonská smlouva zavedla, spočívá v tom, že až budou členské státy EU jmenovat příštího předsedu Evropské komise, který se na podzim 2014 stane nástupcem Josého Manuela Barrosa, budou vůbec poprvé muset přihlížet k výsledkům voleb do Evropského parlamentu. Nový Parlament musí tohoto kandidáta schválit: slovy Smlouvy Parlament „volí“ předsedu Komise. To znamená, že voliči mají nyní jasné slovo ve věci toho, kdo stane u kormidla řídicího orgánu EU.“ (europarl.europa.eu, 2014a)

3.1 Výsledky voleb v Evropě

Celková účast v Evropských volbách byla 42, 61 procent. Zvítězil poslanecký klub Evropské lidové strany (v ČR KDU-ČSL a koalice TOP 09+STAN), který získal 29,43 procent hlasů, tedy 221 mandátů. Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů

v Evropském parlamentu. Získala 191 křesel. 48 mandátů získala Skupina „Evropa svobody a přímé demokracie“, která je proti federalizaci Evropy, byrokratizaci Evropy a vytváření „jediného centralizovaného evropského superstátu“ (europarl.europa.eu, 2014b; europarl.europa.eu, 2016c; europarl.europa.eu, 2016d)

3.2 Výsledky voleb v ČR

Voleb do Evropského parlamentu se v ČR zúčastnilo 1,528.250 osob, tedy 18,20 procent oprávněných voličů. Zvítězilo hnutí ANO s 16,13 procenty, získalo 4 mandáty. Stejný počet křesel získaly i koalice TOP 09 + STAN s 15,95 procenty a ČSSD s 14,17 procenty. Po třech křeslech získaly KSČM a KDU-ČSL. ODS získala dva mandáty, Svobodní jeden. (europarl.europa.eu, 2014c)

Z Čechů patřilo do vítězného Poslaneckého klubu Evropské lidové strany 7 europoslanců: Luděk Niedermayer (TOP 09 a Starostové), Stanislav Polčák (Starostové a nezávislí), Jiří Pospíšil (TOP 09 a Starostové), Michaela Šojdrová (KDU-ČSL), Jaromír Štětina (TOP 09 a Starostové), Pavel Svoboda (KDU-ČSL) a Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL). (europarl.europa.eu, 2016e)

Následující tabulka (Tabulka 1) zobrazuje strany, které ve volbách získaly přes tři procenta hlasů:

Tabulka 1: Výsledky voleb v ČR

<i>Strana</i>	Procento hlasů	Mandáty
<i>ANO</i>	16,13	4
<i>TOP 09/STAN</i>	15,95	4
<i>ČSSD</i>	14,17	4
<i>KSČM</i>	10,98	3
<i>KDU-ČSL</i>	9,95	3
<i>ODS</i>	7,67	2
<i>Svobodní</i>	5,24	1
<i>Piráti</i>	4,78	-
<i>SZ</i>	3,77	-
<i>Úsvit</i>	3,12	-

Zdroj: europarl.europa.eu, 2014c

4. Rámcování EU v kontextu voleb do Evropského parlamentu ve vybraných týdnech

Analýza odhalila celkem šest rámců, pomocí kterých týdeníky Respekt, Reflex a Týden rámcují EU ve výše uvedeném kontextu, které nazývám Nejistá budoucnost EU, Nezáměr Čechů o EU, Absurdní nařízení EU, Nutná byrokracie EU, Důležitost Evropského parlamentu a europoslanců a Neefektivita europoslanců.

4.1 Rámec nejisté budoucnosti EU

Obavy z posílení vlivu protievropských a extremistických stran, stejně jako obavy z nejistého směřování Evropské unie představuje rámec nejisté budoucnosti EU. Ten je tvořen zejména akcentací sílícího postavení extremistických a protievropských stran, z toho plynoucí obavy ze změn v Unii a vzbuzování nejistoty z fungování evropských institucí. Posílení protievropských a extremistických stran budoucnost podle médií EU ovlivní, ale její rozpad v nejbližší době nezpůsobí. Hlavním proudem v Evropském parlamentu a v Evropě obecně tedy zůstane ten proevropský.

V Evropě „jde letos o hodně, největší očekávání budí výsledek protievropských stran“ (Brolík, 2014a, s. 19). Média píší, že doteď tyto strany v Evropském parlamentu „paběrkovaly“ (Brolík, 2014, s. 19) s pěti procenty hlasů. Zdaleka nejlepší reformou unijních institucí by pro tyto organizace byl prý jejich konec. V Evropském parlamentu po volbách podle autorů článků zřejmě posílí „radikální odpůrci Unie, kteří by ji chtěli nejlépe úplně zbourat, a konzervativci, kteří ji chtějí zásadně reformovat.“ (Reflex, 2014a, s. 17). Slova „radikální“ a „extremistický“ jsou přitom pro tuto část rámce důležitá, protože se v člancích opakují často (Brolík, 2014b; Reflex, 2014a; Dornáková, 2014; Landergott, 2014a; Hympl, 2014; Varyš, 2014). Po volbách je podle týdeníků jasné, že evropské volby jsou tvrdou lekcí všem, kteří tlačí sjednocování dopředu. Teď je potřeba „zařadit zpátečku“ (Respekt, 2014a, s. 15).

V některých zemích zvítězily strany, které podporují rozpad EU, což by ve vzdálené budoucnosti mohlo podle některých článků spolu s velkou roztržitostí politických stran Unii způsobit velké problémy. Celkově ale vyhrála proevropská hnutí. Média však píší, že tím nastává ale problém s výběrem předsedy Evropské komise – podle Lisabonské smlouvy by parlament měl jmenovat Jeana-Claude Junckera, který je však zastáncem evropské integrace, tzv. „über-evropan“ (Lauder, 2014a, s. 26). Z toho důvodu je „trnem v oku“ (Reflex, 2014a, s. 14) protievropským stranám. Otázkou také podle

autorů zůstává, jak bude Evropský parlament fungovat v budoucnosti, když je takto názorově rozdělený.

Rámec je zdůrazněn titulky a podtitulky. „Volič rozhodl, ale jak?“ s podtitulky „Kde je prostor ke zmenšování rozpínavé Evropské unie?“ a „Co zrušit Schengen?“ (Respekt, 2014a), nebo „Dobrá volba, všemu navzdory“ s podtitulky „S EU je třeba počítat,“ a „Rozumní voliči,“ (Ulrich, 2014). Zmínit musím také titulek „Krizové eurovolby“ (Reflex, 2014a), který s následným podtitulkem „Vezmou odpůrci Evropské unie ŠTRASBURK ÚTOKEM?“ rámec také dotváří.

Autoři v tomto případě nepoužívají různé zdroje ani mluvčí, aby rámec dotvořili. Málokdy také navrhují řešení, jak současnou krizi EU napravit. Níže uvádím nejvýznamnější příklady, ve kterých se rámec projevuje:

„Ve dvou ze čtyř největších členských států dostala nejvíce hlasů i křesel strana, jež odmítá členství své země v Unii, jak dnes vypadá. Markantním příkladem je jak volební výhra britské Strany za nezávislost Spojeného království (UKIP), která chce prosadit odchod britských ostrovů z Unie, tak historický úspěch francouzské Národní fronty (FN), jež sice vidí evropskou integraci více francouzským očima, ale stejně říká, že v takovéto Unii být nechce. Marine Le Penová i Nigel Farage jsou nejenom vítězi těchto voleb ve svých členských státech, ale zároveň symboly trendu, který současné hlasování asi nejvíce symbolizuje. Tím se stal protest v euroskeptickém balení.“ (Sokol, 2014a, s. 16)

Podstatné je, že někde se začít musí. Rizika tu jsou, ale kdo neriskuje, nikdy se neposune dopředu. Panevropské politické strany – aspoň pro účely voleb do Evropského parlamentu – musí jednou vzniknout. Síla a stabilita USA nespočívají pouze v tom, že mají společný federální dluhopis, federální daň či opravdovou federální vládu, ale možná také v tom, že demokraté a republikáni existují v každém státě Unie. Kdyby měly USA stovky politických stran jako Evropa, seděly by z hlediska stability na sudu se střelným prachem a z hlediska použitelnosti pro světovou stabilitu by byly zcela k ničemu. Takže vzhůru ke zrodu evropského politického děmosu! (Jakkoliv to napoprvé nemusí vyjít). (Macháček, 2014, s. 18)

„Skupina evropských think tanků na konci loňského roku vypracovala v analýze nazvané Nový pakt pro Evropu přehled pěti možných cest, kterými by EU mohla jít. Jedna možnost je další integraci zastavit a začít vracet rozhodovací pravomoci zpět na národní

rozhodovací úroveň. Tato krajní varianta počítá se zachováním vnitřního trhu, ale zrušením eurozóny či aspoň s možností odchodu některých členů. Podle druhé teoreticky popsané varianty není v dohledné době třeba dělat žádné další „institucionální“ kroky, protože vše potřebné již bylo provedeno, případně se už Unie na změnách dohodla. Tato varianta víceméně „zmrazuje“ evropskou integraci v momentální podobě. Podle možnosti číslo tři by mělo vzájemné propojování členských zemí dál pokračovat, hlavně v ekonomické oblasti, zatímco podle varianty čtyři (označené jako „výrazný krok vpřed“) je nejsprávnější odpovědí plná ekonomická, fiskální, finanční, sociální a politická unie řízená evropskou vládou a parlamentem. A konečně číslo pět míří zcela jiným směrem a navrhuje celkový způsob uvažování o Evropě změnit.“ (Lauder, 2014b, s. 57)

4.2 Rámec nezájmu Čechů o EU

Pohled na nezájem Čechů o eurovolby a Evropskou unii obecně představuje rámec nezájmu Čechů o EU. Novináři jej demonstrují akcentací nezájmu poslanců o evropské záležitosti – vykreslují je jako politiky, jež mají pocit, že v Unii stejně nic nezmění. Podle autorů nemají Češi o Evropskou unii a eurovolby zájem, a z toho plyne i „neviditelná kampaň“ (Kolář, 2014a, s. 30) politických stran před volbami a neúčast Čechů u voleb. Politici v Čechách řeší podle médií problém, jak sehnat dostatečný počet poslanců, kteří by zasedli v evropském výboru. Sněmovna pak „pokračuje v tradici“ (Lauder, 2014b, s. 28) – výběr tohoto výboru trval nejdéle. Čeští politici podle novinářů stále nechápou, že směřování Unie záleží i na nich. (například Lauder, 2014b; Lauder, 2014c; Brolík, 2014a)

Tomáš Brolík (2014a, s. 19) v článku *Pojďme radši na kafe* uvádí i konkrétní příklad, jak se tento nezájem projevuje – v sále kulturního domu, kde probíhá předvolební mítink s kandidáty na europoslance, je „šedesát prázdných židlí, a mezi nimi dvacet návštěvníků“. I tím, že zdůrazňuje oněch 60 prázdných židlí, a ne 20 příchozích, tento rámec umocňuje.

Novináři také srovnávají zájem Čechů o volby s předchozím obdobím. Ani předchozí volby do europarlamentu v roce 2009 podle nich „nevykročily ze zavedeného zájmu“ (Brolík, 2014a, s. 19). V roce 2014 pak podle médií panuje v Čechách před volbami klid. Ačkoliv do zahájení voleb zbývá krátká doba, nic tomu podle médií nenasvědčuje. (Respekt, 2014a; Kolář, 2014a)

Podle novinářů může být tento nezájem dán tím, že pro voliče jsou důležitá spíše domácí témata. Všechny strany také investují méně do politické kampaně. Volební hesla jsou „nudná a bez nápadu“ (Varyš, 2014, s. 12).

Po volbách se rámec nezájmu zaměřuje na malou volební účast. Češi totiž podle médií „hlasovali nohama“ (Pečinka, 2014, s. 12) – euroskeptici, místo toho aby volili euroskeptické strany, radši k volbám vůbec nepřišli. Voliči tak vyjádřili svůj protest proti současným ekonomickým pořádkům.

Rámec tvoří opět titulky a mezititulky, jako například „Zbytečné náklady“ (Brolík, 2014a), „Koho to zajímá“ (Lauder, 2014b) a „Bez zájmu veřejnosti“ (Sokol, 2014b). Výrazně podporuje rámec i titulek „Vítězem bude neúčast“ (Dorňáková, 2014). To, jak novináři zdůrazňují nevýraznou předvolební kampaň politických stran, je výrazné například v následujících ukázkách:

„Volby do parlamentu sídlícího daleko v cizí zemi jsou pro Česko stále nová zkušenost, s níž je samozřejmě nutné pracovat. Česká kampaň ale žádná konkrétní evropská témata neřešila. Velmi omezené jsou také zprávy v médiích. O činnosti evropských institucí – parlamentu či komise – se dozvídáme minimálně.“ (Respekt, 2014a)

„Vždycky když jsem někde po Evropě svědkem jakékoli předvolební kampaně, říkám si, proč to nejde i u nás. Proč jsou naše volební hesla, plakáty i lídři na nich zoufale nudní, bez nápadu a většinou i trapní. V letošních volbách do Evropského parlamentu jsou české stranické sekretariáty, jimi najaté agentury a další konzultanti a obchodníci s teplou vodou zřejmě totálně vyčerpaní, protože nám nenabízejí už vůbec nic.“ (Varyš, 2014)

4.3 Rámec absurdních nařízení EU

Větší prostor pro Evropskou Unii v médiích s sebou přinesl i rámec absurdních nařízení Unie. Autoři v něm zdůrazňují absurdní nařízení Evropské unie, směšné situace v Evropském parlamentu a obecně „euronesmysly“.

Během voleb se do popředí zájmu médií dostala absurdní evropská agenda. Kromě tradičních vyhlášek, jak musí být zahnuté banány, si podle autorů europoslanci „posvítíli“ (Mošpanová, 2014, s. 23) na řadu dalších výrobků. EU se například podle autorky chystá omezit příkon vysavačů, kvůli úspoře energie. Evropané se tak podle novinářů „usnávají o ptákovinách“ (Landergott, 2014b, s. 30), když by měl řešit důležitější věci. Některé strany dokonce zvolily „boj proti euronesmyslům“ (Kolář, 2014b, s. 10) jako ústřední téma své kampaně.

Rámec podporují opět titulky a mezititulky: „Europarlamentárium“ a „Místo v Evropě, kde se občas odehrávají neuvěřitelné věci,“ (Cvrček, 2014), „Bruselský superlux“ (Mošpanová, 2014) a „Vždyť je to jenom taková sranda“ (Landregott, 2014b). Níže uvedené příklady ukazují tvorbu rámce pomocí expresivních slov:

„Svobodní prý budou především bojovat proti „euronesmyslům“. Tedy proti bruselským direktivám, které zakazují pojmenovávat výrobky typu pomazánkového másla, tuzemského rumu či (nekvalitních) džusů těmito jmény. Při zahájení kampaně v uplynulém týdnu uspořádali Svobodní snídani, na niž servirovali právě Evropskou unií „zakázané“ potraviny. Panáky tuzemského rumu k snídani obsah jejich kampaně tak nějak vysvětlují.“ (Kolář, 2014b, s. 10)

4.4 Rámec nutné byrokracie EU

Rámec nutné byrokracie Evropské unie je ve zkoumaném vzorku používán jako protiváha rámci předchozímu. Autorka tvrdí, že evropská agenda není tak absurdní a zbytečná, jak se obecně tvrdí, ale že je používána k „vyššímu dobru“ (Mošpanová, 2014, s. 23). Mezi spíše negativními rámci je tento spíše pozitivní, vyskytuje se však jen v jednom článku. Například omezení příkonu vysavačů „v době horlivého uvažování o tom, jak energeticky obejít Rusko či jak využívat alternativní zdroje energie, nemusí být ušetřená energie vůbec na škodu.“ (Mošpanová, 2014, s. 23). Evropská unie možná omezuje svobodu občanů, „dělá to však z dobrého důvodu.“ (Mošpanová, 2014, s. 23).

4.5 Rámec důležitosti Evropského parlamentu a europoslanců

Tento rámec představuje zvyšující se význam Evropského parlamentu, který vychází zejména ze schválení Lisabonské smlouvy členskými státy Evropské Unie. Zahrnuje i názor médií, že i jedinec má v Evropském parlamentu moc. Společně s rámcem o nutnosti Evropské agendy je tento rámec také spíše pozitivní.

Nárůst vlivu Evropského parlamentu započal podle novinářů už během ekonomické krize, kdy musel vyvažovat „růst vlivu velkých států“ (Kudrna, 2014, s. 35). Evropský parlament se dostal do důležité pozice, kdy může zasahovat do evropské legislativy, navíc předseda Evropské komise vzejde z vítězné frakce po volbách (například: Kudrna, 2014; Reflex, 2014a; Brolík, 2014a)

Novináři také zdůrazňují, že je důležité, jaké jednotlivce občané EU do Evropského parlamentu volí. Jeden „šikovný europoslanec“ (Kudrna, 2014, s. 35) je totiž

podle nich důležitější, než množství europoslanců neschopných. V Kudrnově (2014) článku je tento rámeček podpořen jedním z podtitulků: „Lepší jeden schopný než tucty statistů“.

Média píší, že i mezi českými europoslanci se najdou ti „šikovní“ a „schopní“, kteří svou práci dělají se zájmem a dobře. Podle názorů autorů nejde však jen o účast na schůzích – šikovní europoslanci také předkládají pozměňovací návrhy nebo upravují texty zpráv. Pokud se o to vůbec nesnaží, tak jsou podle médií v Unii k ničemu. V tomto rámci novináři jako v jediném využívají i mluvčích, které vybírají rovnoměrně z celého politického spektra. (například Lauder, 2014b; Lauder, 2014c)

Rámeček zahrnuje také konflikt dvou vládních stran (ČSSD a ANO) o tom, kdo bude příštím českým eurokomisařem – novináři zdůrazňují, jak je tato volba pro české směřování v Unii zásadní. (Klímová, 2014; Skála, 2014; Hympl, 2014; Kolář, 2014a). ANO navrhuje Pavla Teličku, ČSSD zase Pavla Mertlíka. „Teličkovi přitěžuje lobbying. Mertlíkovi malá zkušenost s EU.“ (Klímová, 2014, s. 23). Na příkladech je opět vidět konstrukce rámce včetně příkladu ve druhé ukázkě, kde druhá autorka popisuje aktivitu schopného europoslance:

„Zkušenost z vyjednávání finanční legislativy zároveň ukazuje, že schopný europoslanec je důležitější než jejich počet. Ačkoli 751člennému plénu dlouhodobě dominuje velká koalice lidovců a socialistů, uspět mohou i návrhy malých stran a z malých zemí, což ilustruje zmiňovaný příklad belgického zeleného Lambertse.“ (Kudrna, 2014, s. 35)

„Jeden příklad. Březina u komise zjišťoval, zda je možné, aby si obchodníci odečetli DPH u potravin s proslou trvanlivostí, které někomu darují. Podle českého ministerstva to nejde bez porušení jedné ze směrnic, již Česko převzalo při vstupu do Unie, takže pro zdejší obchodníky je ekonomicky výhodnější jídlo vyhodit, protože když ho darují, tak z něj musí odvést daň. Komise ovšem poskytla jiný výklad směrnice a řekla, že česká vláda nemá pravdu a dárci mají v tomto případě na odpuštění daně nárok.“ (Lauder, 2014c, s. 28)

4.6 Rámeček neefektivity europoslanců

V rámci neefektivity europoslanců média zdůrazňují, že Evropský parlament je slabá instituce, kterou je možné jednoduše obcházet. Novináři píší, že jde o bruselskou

„tlachárnu“ (Kudrna, 2014). Autoři také kladou důraz na to, že europoslanci nemají skoro žádnou moc.

Europoslanci podle médií berou zbytečně vysoké platy (Hympl, 2014), Josef Landergott (2014b, s. 30) používá dokonce fráze „eurozlodějna“ nebo „europenízky za europoslancování,“ v Bruselu se totiž podle něj „peníze válí po ulicích“, europarlament je prý dražší než německý, britský a francouzský dohromady. Evropský parlament je v médiích označován jako „hospoda“, kde se hodně povídá, ale „skutek utek“ (Kudrna, 2014, s. 35). Čeští europoslanci se sice podle novinářů účastní schůzí Evropského parlamentu, ale nedělají nic proto, aby něco změnili (Lauder, 2014b; Lauder, 2014c).

Média také tvrdí, že je Evropský parlament velice neefektivní, každý europoslanec má totiž „dvě židle“ (Cvrček, 2014, s. 36) – z Bruselu se jednou měsíčně přesouvá do Štrasburku. Kdyby se toto přesouvání celého „cirkusu“ (Cvrček, 2014, s. 36) zrušilo, ušetřily by se podle novinářů velké peníze. (Cvrček, 2014; Landergott, 2014b)

V ukázkách je možné pozorovat tvorbu rámce pomocí ustálených slovních spojení a nespisovných a zabarvených výrazů:

„Poslanecké gáže spolýkají přes sedmdesát milionů eur, téměř sto tisíc eur na hlavu ročně, a k tomu každý měsíc bezdokladová úhrada nákladů ve výši 4200 eur, dohromady přes 140 tisíc eur, téměř čtyři miliony korun. Ačkoli střední management europarlamentu bere od dvou do čtyř milionů korun ročně a ten vyšší až šest milionů, je Brusel prolezlý korupcí. To však tvrdí správa Mezinárodní průsvitnosti, Transparency International. Ale té do toho nic není, poněvadž parlament má své vlastní kontrolní mechanismy, to dá rozum.“ (Landergott, 2014, s. 30)

„Na jedné straně je parlament často považován za obdobu české hospody, kde se sice hodně tlachá, ale skutek utek. Historicky to nebylo tak daleko od pravdy, neboť až do roku 2003 mohli ministři v Radě Evropské unie rozhodnutí Evropského parlamentu přehlasovat. To jej drželo na vedlejší koleji a zároveň svádělo k libivým rezolucím, jež si nelámaly hlavu s obtížnou realizovatelností.“ (Kudrna, 2014, s. 35)

„Prý kdyby se nezasedalo ve Štrasburku povinných 48 dnů ročně a zůstalo se hačat po hospodách v Bruselu, snížily by se náklady na chod Evropského parlamentu o dvě stě milionů eur, skoro o 5,5 miliardy korun.“ (Landergott, 2014b, s. 30)

Závěr

Cílem analýzy bylo zjistit, jakým způsobem tři významné české týdeníky rámcují Evropskou unii v kontextu voleb do Evropského parlamentu, a čím jsou tyto rámce v textu tvořeny. Kvalitativní analýza odhalila celkem šest rámců: Nejistá budoucnost EU, Nezájem Čechů o EU, Absurdní nařízení EU, Nutná byrokracie EU, Důležitost Evropského parlamentu a europoslanců a Neefektivita europoslanců.

Rámec nejisté budoucnosti EU představuje obavy z posílení vlivu protievropských a extremistických stran. Vyjadřuje také obavy z nejistého směřování Unie – některé státy včetně České republiky ani neví, jestli směřovat k větší integraci Unie, nebo naopak k jejímu potlačení nebo rozpadu.

Rámec nezájmu Čechů o EU zahrnuje skutečnosti, které jsem již zmiňovala v teoretické části. Občané EU se obecně nezajímají o evropské záležitosti a evropskou politiku, může to být dáno mimo jiné tím, že jsou evropské události vzdálené a obecně se vyvíjejí mnohem pomaleji než události domácí. (de Vreese, 2005)

Rámce absurdních nařízení EU koresponduje s výsledky průzkumu společnosti CVVM (2014), kde přes 70 procent respondentů uvedlo, že souhlasí s tvrzením, že jsme příliš omezováni evropskými zákony. Více než 80 procent pak souhlasí s tím, že vstup do Unie pro Čechy znamenal nárůst byrokracie a úřadů.

Rámec nutné byrokracie se vyskytuje pouze v článku *Bruselský superlux* (Mošpanová, 2014), kde ho autorka používá jako protiváhu rámci Absurdních nařízení EU, což mohlo být dáno snahou autorky o objektivitu článku.

Rámec důležitosti Evropského parlamentu a europoslanců představuje zejména nové pravomoci Evropského parlamentu vyplývající z Lisabonské smlouvy. Zdůrazňuje také potřebu volby schopných europoslanců, kteří chtějí svou práci vykonávat poctivě a přispět ke změně. Ze převážně negativních rámců je tento výrazně pozitivní. Dalším rámcem je už jen rámec nutné byrokracie, který však není tak rozsáhlý.

Posledním rámcem je rámec neefektivity europoslanců. Ten na rozdíl od předchozího rámce prezentuje Evropský parlament jako slabou instituci bez skutečných pravomocí. Europoslanci podle tohoto rámce nic nedělají, ti čeští proto, že mají pocit, že svou aktivitou stejně nic nezmění.

Většina rámců byla rovnoměrně zastoupena ve všech třech týdenících. Jedinou výjimku tvoří rámec Nutné byrokracie EU, který se vyskytl pouze v jednom článku.

Rámce se málokdy vyskytovaly v textu samostatně – v naprosté většině případů článek obsahoval více rámců najednou. V týdenících naprosto převládají rámce negativního vyznění. Může to být dáno tím, že negativní události mají větší šanci se stát zprávami (Galtung a Ruge, 1965). Naznačuje to však i určitou neschopnost Evropské unie prodat a zdůraznit své úspěchy.

Všechny tři týdeníky jako využívaly jako nástrojů rámcování především titulků a podtitulků. Výběr zdrojů nehrál ve způsobů konstruování rámců velký vliv, mnohem větší význam měl zvolený slovník a opakování stejných slov v textu.

To, v jakých rámcích média o EU informují, je důležitým tématem – média mohou utvrzovat dominantně negativní vnímání EU. Většina rámců, které byly v této práci během analýzy nalezeny, EU negativně vykreslovaly.

Summary

The goal of this analysis was to find out how three Czech journals – Respekt, Reflex and Týden – frames European Union during European parliament elections 2014 and how authors creates these frames. By using qualitative analysis I discovered six frames which I named Uncertain future of the EU, Lack of interest of Czechs for the EU, Absurd regulations of the EU, Necessary bureaucracy of the EU, Relevancy of the European parliament and European MPs and Inefficiency of the European MPs.

Frame of uncertain future of the EU represents fear of increased influence of extremist and anti-european oriented political parties. It also represents the fact that some countries in EU (including Czech republic) doesn't know, if they want more or less integration.

Frame Lack of interest of Czech for the EU is represented by the fact that EU citizens shows significant disinterest in European affairs.

Absurd regulations of the EU frame corresponds with the research of the CVVM agency, which says that more than 70 percent of Czechs thinks, that Czech republic is limited by EU laws and regulations.

Frame of necessary bureaucracy of EU was discovered in only one article. It is meant as counterweight of the previous frame.

Relevancy of the European parliament and European MPs id represented mostly by decribing new powers of EP. It also emphasize the need to vote for capable candidates for European MPs.

Last frame, the Inefficiency of the European MPs presents EP as weak institution without real power. It aslo says that European MPs doesn't do anything important.

In analyzed journals prevailed negative frames over positive ones. As tools of framing authors used mostly headlines and captions. Selection of sources wasn't as important as choice of vocabulary and repetition of words in texts.

It is important to analyse how media informs about EU, because frames that they use can influence the way their audience perceive EU. It is a fact that most frames discovered by this analysis portrayed EU in negative tone.

Použitá literatura

-mav-. Pavel Šafr končí ve vedení týdeníku Reflex. In: Media guru [online]. 2014 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2014/05/pavel-safr-konci-ve-vedeni-tydeniku-reflex/#.Vxy2X0cYC-t>

ABC ČR [online]. 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/>

Agenda EU na MV: Lisabonská smlouva. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha, 2011 [cit. 2016-04-24].
Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>

CVVM. *Názory veřejnosti na členství v Evropské unii: duben 2014* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-05-10].
Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7223/f3/pm140430a.pdf

Česká republika v EU. Evropská komise: Zastoupení v České republice [online]. 2012 [cit. 2016-04-24].
Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm

D'ANGELO, Paul a Jim A KUYPERS. *Doing news framing analysis: empirical and theoretical perspectives*. London: Routledge, 2010, xiv, 376 p. LEA's communication series. ISBN 04-159-9236-2.

Dokumentační databáze ČTK: Vývoj Evropské Unie v roce 2014. 2014.

Dokumentační databáze ČTK: Vývoj od roku 2000. 2014.

Dokumentační databáze ČTK: Vývoj od roku 1996. 2014.

ENTMAN, Robert M. Democracy without citizens: Media and the decay of American politics. Vyd.1. New York: Oxford University Press, 1989. ISBN 01-950-5313-3.

ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. Journal of Communication [online]. 1993, **43**(4), 51-58 [cit. 2016-04-24]. ISSN 0021-9916.

Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Robert_Entman/publication/209409849_Framing_Toward_Clarification_of_a_Fractured_Paradigm/links/0deec52e3d7f32deb3000000.pdf

Evropa svobody a přímé demokracie. Evropský parlament [online]. 2016c [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections-2014/cs/political-groups/europe-of-freedom-and-direct-democracy>

Evropská komise. Evropská unie: europa.eu [online]. 2016d [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm

Evropský parlament. Evropská unie: europa.eu [online]. 2016c [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm

GALTUNG, Johan a Mary H. RUGE. The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. Journal of Peace Research [online]. 1965, **2**(1), 64-91 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/423011>

GAMSON, William A. a Andre MODIGLIANI. Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach. American Journal of Sociology [online]. 1989, **95**(1), 1-37 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2780405>

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO KOMUNIKACI. Jak funguje Evropská unie: Průvodce institucionálním rámcem EU [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace

Evropské unie, 2014 [cit. 2016-05-02]. ISBN 978-92-79-39905-3. Dostupné z: http://bookshop.europa.eu/cs/jak-funguje-evropsk-unie-pbNA0414810/downloads/NA-04-14-810-CS-C/NA0414810CSC_002.pdf;pgid=Iq1Ekni0.11SR0OOK4MycO9B0000qfLRaDUa;sid=KTvchjeuD7zcBGCJli5CIVWLLujaVZVtVWs=?FileName=NA0414810CSC_002.pdf&SKU=NA0414810CSC_PDF&CatalogueNumber=NA-04-14-810-CS-C

GLEISSNER, Martin a Claes H. DE VREESE. News about the EU Constitution: Journalistic challenges and media portrayal of the European Union Constitution. *Journalism* [online]. 2005, **6**(2), 221-242 [cit. 2016-05-03]. DOI: 10.1177/1464884905051010. Dostupné z: <http://jou.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1464884905051010>

GOFFMAN, Erving. *Frame analysis: an essay on the organization of experience*. Northeastern University Press ed. Boston: Northeastern University Press, 1986, xviii, 586 p. ISBN 09-303-5091-X.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

Historie Evropské unie. Evropská unie: europa.eu [online]. 2016b [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_cs.htm

Jednací sál. Evropský parlament: Poslanci EP [online]. 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/hemicycle.html>

PETER, Jochen a Claes H. DE VREESE. In Search of Europe: A Cross-National Comparative Study of the European Union in National Television News. *The International Journal of Press/Politics* [online]. 2004, **9**(4), 3-24 [cit. 2016-05-11]. DOI: 10.1177/1081180X04270597. ISBN 10.1177/1081180X04270597. Dostupné z: <http://hij.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1081180X04270597>

Kontakty. Reflex [online]. Praha: Economia, 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/kontakty>

Kontakty. Reflex [online]. Praha: Czech news center, 2016 [cit. 2016-04-24].
Dostupné z: <http://www.reflex.cz/kontakty>

KOPECKÝ, Petr a Cas MUDDE. The Two Sides of Euroscepticism: Party Positions on European Integration in East Central Europe. *European Union Politics* [online]. 2002, 3(3), 297-326 [cit. 2016-05-03]. DOI: 10.1177/1465116502003003002. Dostupné z: <http://eup.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1465116502003003002>

McCOMBS, Maxwell E. Agenda setting: Nastolování agendy: masová média a veřejné mínění. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

McQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

MEDIASEARCH - Mediální archiv. Newton Media[online]. 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://mediasearch.newtonmedia.cz/login.php?r=%2Findex.php&m=-10>

MICHAILIDOU, Asimina. The role of the public in shaping EU contestation: Euroscepticism and online news media. *International Political Science Review* [online]. 2015, 36(3), 324-336 [cit. 2016-05-03]. DOI: 10.1177/0192512115577230. ISBN 10.1177/0192512115577230. Dostupné z: <http://ips.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0192512115577230>

O parlamentu: Vítejte v Evropském parlamentu. *Evropský parlament* [online]. 2016a [cit. 2016-05-08].
Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/20150201PVL00002/%C3%9A%20odn%C3%AD-str%C3%A1nka>

O Reflexu. Reflex [online]. Praha: Czech news center, 2016 [cit. 2016-04-24].
Dostupné z: <http://www.reflex.cz/o-reflexu>

PARRY, Katy. A visual framing analysis of British press photography during the 2006 Israel - Lebanon conflict. *Media, War & Conflict* [online]. 2010, 3(1), 67-85 [cit. 2016-04-24]. DOI: 10.1177/1750635210353679. ISBN 10.1177/1750635210353679. Dostupné z: <http://mwc.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1750635210353679>

Poslanci EP. Evropský parlament: Poslanci EP [online]. 2016e [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/search.html?politicalGroup=4269>

Přehled parlamentu a voleb 2014. Evropský parlament [online]. 2014a [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections-2014/cs/press-kit/overview-of-parliament-and-the-2014-elections>

Rada Evropské unie. Evropská unie: europa.eu [online]. 2016e [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/council-eu/index_cs.htm

Respekt. E.conomia [online]. Praha: E.conomia, 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/produkty-a-sluzby/respekt/>

Smlouva v kostce. Lisabonská smlouva: Smlouva pro Evropu 21. století [online]. 2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/archives/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm

STEM. *Důvěra občanů v Evropskou unii i Evropský parlament se nadále snižuje*. [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: https://www.stem.cz/wp-content/uploads/2015/12/2912_1745.pdf

Volby do Evropského parlamentu. *Evropský parlament: Jsme tu pro vás* [online]. 2016b [cit. 2016-05-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/20150201PVL00036/Volby>

de VREESE, Claes H. *Framing Europe: Television news and European integration*. 2. ed. Amsterdam: Spinhuis, 2005. ISBN 90-558-9234-3.

Výsledky podle jednotlivých zemí. Evropský parlament: Výsledky evropských voleb 2014 [online]. 2014c [cit. 2016-04-24].

Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/country-results-cz-2014.html>

Výsledky voleb. Evropský parlament: Výsledky evropských voleb 2014 [online]. 2014b [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/cs/election-results-2014.html>

Základní informace o EU. Evropská unie: europa.eu [online]. 2016a [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/about/index_cs.htm

Analyzované články

Respekt

BROLÍK, Tomáš. Pojd' me radši na kafe. *Respekt*. 2014a, **25**(20), 19. ISSN 0862-6545.

BROLÍK, Tomáš. Volím nevolit. *Respekt*. 2014b, **25**(22), 24. ISSN 0862-6545.

KLÍMOVÁ, Jana. Volání Bruselu. *Respekt*. 2014, **25**(20), 23. ISSN 0862-6545.

KUDRNA, Zdeněk. Silnější než se zdá. *Respekt*. 2014, **25**(17), 35. ISSN 0862-6545.

LAUDER, Silvie. Co dál s Unií. *Respekt*. 2014a, **25**(22), 26. ISSN 0862-6545.

LAUDER, Silvie. Na plyn, nebo na brzdu. *Respekt*. 2014b, **25**(18), 57. ISSN 0862-6545.

LAUDER, Silvie. Stejně nic nezměníme. *Respekt*. 2014c, **25**(19), 28. ISSN 0862-6545.

MACHÁČEK, Jan. Spitzenkandidaten – Ja! Ja! Ja!. Respekt. 2014, **25**(21), 18. ISSN 0862-6545.

MOŠPANOVÁ, Eva. Bruselský superlux. Respekt. 2014, **25**(21), 23. ISSN 0862-6545.

TABERY, Erik. Budíček pro Evropu. Respekt. 2014, **25**(22), 3. ISSN 0862-6545.

ULRICH, Bernd. Dobrá volba, všemu navzdory. Respekt. 2014, **25**(22), 28. ISSN 0862-6545.

(neoznačeno) Volič rozhodl, ale jak? Respekt. 2014a, **25**(22), 15. ISSN 0862-6545.

(neoznačeno) Vyhození ze sedla. Respekt. 2014, **25**(22), 29. ISSN 0862-6545.

Reflex

CVRČEK, Miroslav. Europarlamentárium. Reflex. 2014, **25**(21), 36. ISSN 1213-8991.

DORŇÁKOVÁ, Soňa. Vítězem bude neúčast. Reflex. 2014, **25**(21), 18. ISSN 1213-8991.

(neoznačeno) Krizové eurovolby. Reflex. 2014a, **25**(17), 17. ISSN 1213-8991.

PEČINKA, Bohumil. Všude samí poražení. Reflex. 2014, **25**(22), 12. ISSN 1213-8991.

SKÁLA, Pavel. Telička: komisař, nebo rošťák? Reflex. 2014, **25**(20), 16. ISSN 1213-8991.

SOKOL, Petr. Hledá se Evropan číslo jedna. Reflex. 2014b, **25**(23), 14. ISSN 1213-8991.

SOKOL, Petr. Moc a bezmoc europoslanců. Reflex. 2014, **25**(21), 37. ISSN 1213-8991.

SOKOL, Petr. Padesát odstínů euroskepticismu. Reflex. 2014a, **25**(22), 16. ISSN 1213-8991.

Týden

HYMPL, Josef. Hujeři proti euronulám. Týden. 2014, **21**(20), 12. ISSN 1210-9940.

KOLÁŘ, Petr. Absolutně prázdná a falešná kampaň. Týden. 2014a, **21**(16), 30. ISSN 1210-9940.

KOLÁŘ, Petr. Imperialistické bomby na naše mrkve. Týden. 2014, **21**(15), 10. ISSN 1210-9940.

KOLÁŘ, Petr. Transparentní skoroministr. Týden. 2014b, **21**(16), 10. ISSN 1210-9940.

LANDERGOTT, Josef. Berlínská zeď Bruselu. Týden. 2014a, **21**(16), 50. ISSN 1210-9940.

LANDERGOTT, Josef. Vždyť je to jenom taková sranda. Týden. 2014b, **21**(22), 30. ISSN 1210-9940.

MENSCHIK, Tomáš a Petr KOLÁŘ. Dej Žida na seznam. Týden. 2014, **21**(18), 12. ISSN 1210-9940.

VARYŠ, Vojtěch. Evropská unie chce svobodně čurat. Týden. 2014, **21**(20), 26. ISSN 1210-9940.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam stran a hnutí, které v ČR kandidovaly do EP (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam stran a hnutí, které v ČR kandidovaly do EP

(europarl.europa.eu, 2014c):

ABS - ANTIBURSÍK - STOP EKOTERORU!

ANEO - Aktiv nezávislých občanů

ANO - ANO 2011

ČSSD - Česká strana sociálně demokratická

ČSNS - Česká strana národně sociální

ČS - Česká Suverenita

ČSR - Česká strana regionů

DSSS - Dělnická strana sociální spravedlnosti - NE diktátu Bruselu; koalice Dělnická strana sociální spravedlnosti a Strana pro Evropu

Evropani - evropani.cz

HNPD - Fair play - HNPD

HSS - Hnutí sociálně slabých

KAN - Klub angažovaných nestraníků

KČ - Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)

KDU-ČSL - Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová

KSČ - Komunistická strana Československa

KSČM - Komunistická strana Čech a Moravy

LES - Liberálně ekologická strana

LEV 21 - LEV 21 - Národní socialisté

Moravané - Moravané

ND - NE Bruselu - Národní demokracie

Občané - OBČANÉ 2011

ODS - Občanská demokratická strana

OKS - Občanská konzervativní strana

PB - Volte Pravý Blok (plný název strany viz níže)

Piráti - Česká pirátská strana

RDS - Romská demokratická strana

Republika - Republika

Rozumní - Strana zdravého rozumu - NECHCEME EURO - za Evropu svobodných států

RSČMS - Republikánská strana Čech, Moravy a Slezska

SNK ED - SNK Evropští demokraté

SP a NO - Strana práce a Nespokojení občané!

Svobodní - Strana svobodných občanů

SZ - Strana zelených

TOP 09/STAN - TOP 09 a Starostové a nezávislí

Úsvit - Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury

VIZE - VIZE 2014

VV - Věci veřejné